Valtuustoaloite: Niityttämisen lisääminen pölyttäjien suojelemiseksi ja perinnemaisemien säilyttämiseksi

Kaupunginvaltuusto 08.06.2026 § 56

”Pölyttäjäkato on suuri haaste luonnon monimuotoisuudelle ja kotimaiselle ruuan tuotannolle. Noin 90% kukkivista kasveista ja 75% ravintokasveista ovat riippuvaisia pölyttäjistä. Pölyttäjät vaikuttavat myös teollisuuden lääkeaineiden, biopolttoaineiden ja kuitujen saantiin.

Pölyttäjiä uhkaavat mm. perinnemaisemien (niittyjen ja laitumien) katoaminen, tehometsätalous, kemikaalit sekä ilmastonmuutos. Tienvarsilla leviävät vierasperäiset lajit (esim. lupiini) ja laajat lajistoltaan homogeeniset nurmikentät eivät tarjoa pölyttäjille riittävästi ravintoa. 2000-luvulla uhanalaisiksi on arvioitu lähes joka viides mesipistiäinen (kimalaiset, mehiläiset).

Tilanteen korjaamiseksi on Suomessa luotu kansallinen toimenpideohjelma ja EU-alueen tavoite on pysäyttää pölyttäjien vähenemiskehitys vuoteen 2030 mennessä. Kaupunkiniittyjen lisääminen on helppo keino lisätä luonnon monimuotoisuutta ja turvata pölyttäjien pysyminen alueella. Kukkivat kasvit myös luovat viihtyisyyttä ympärilleen ja vaativat myös vähemmän hoitoa kuin nurmialue, jota leikataan säännöllisesti.

Koska niityttäminen vaatii myös määrärahoja ja työpanosta, on perustellusti helpointa, että niittyjen lisääminen tapahtuu erityisesti saneerauksien yhteydessä.

Esitämme, että Ylöjärven kaupungin kiinteistöjen pihasuunnittelussa sekä maansiirtoa vaativien töiden ennallistamisessa priorisoidaan monilajisia ja kukkivia perinnekasveja sisältäviä niittyalueita kansallisten ja EU-tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden ja pölyttäjien suojelemiseksi.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Lähteenä käytetty Suomen Luonnonsuojeluliiton sivuja
https://www.sll.fi/opi-lisaa/polyttajat/”

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 17.08.2026 § 213

Toimivalta: hallintosääntö 32 §

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen tekniselle lautakunnalle ja ympäristölautakunnalle lausuntoa varten.

Päätös: Hyväksyttiin.

Tekninen lautakunta 18.11.2026
294/10.03.02.00/2026

Valmistelija: Yhdyskuntatekniikan päällikkö

Seloste ja perustelut: Yhdyskuntatekniikan vastuualue on liittynyt vuonna 2024 Suomen Luonnonsuojeluliiton pölyttäjäystävälliset kunnat -hankkeeseen, jossa Suomen luonnonsuojeluliitto ja Ylöjärven kaupunki tekevät vuosina 2024–2028 yhteistyötä osana Priodiversity LIFE -hanketta. Yhteistyön tavoitteena on edistää pölyttäjäystävällistä ympäristönhoitoa Ylöjärven kaupungin alueella, kouluttaa kaupungin työntekijöitä huomioimaan pölyttäjät ympäristön hoidossa ja alueiden suunnittelussa sekä kannustaa kaupungin asukkaita pölyttäjätekoihin omalla pihalla.

Pölyttäjäyhteistyö Ylöjärven kaupungin ja Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa sisältää tiedottamista eri kanavien kautta ja koulutuspaketteja siitä, miten pölyttäjät voidaan huomioida ja niiden elinoloja kohentaa kaupunkiympäristössä. Yhtenä tärkeänä yhteistyön linkkinä ovat pilottialueet, joiden erilaisilla perustamisen, kunnossapidon ja informaation menetelmillä voidaan löytää uusia mahdollisuuksia lisätä pölyttäjäystävällisiä, monimuotoisuutta tukevia alueita kaupungissa.

Pilottialueiden perustamisen tavoitteena on demonstroida ja testata erilaisia pölyttäjäystävällisen ympäristönhoidon käytäntöjä, kannustaa hoitokäytäntöjen muuttamiseen laajemmin pilottikokeiluiden kautta sekä viestiä kaupungin asukkaille pölyttäjien merkityksestä. Pilottikokeiluiden kautta on tarkoitus myös saada lisää tietoa erilaisten hoitomenetelmien toimivuudesta ja kustannuksista.

Ylöjärven kaupunki vastaa töiden suunnittelusta, hankinnasta ja valvonnasta, muista mahdollisista yhteisistä tehtävistä, joita ovat esimerkiksi haitallisten vieraslajien torjunta ja siihen liittyvät ilmoitusmenettelyt, alueilla mahdollisesti järjestettävät yleisötapahtumat ja niihin liittyvät viranomaismenettelyt, käyttäjäturvallisuuden varmistaminen ja puhtaanapidon järjestäminen.

Tähän mennessä hankkeessa on perustettu seitsemän niitty-ympäristön pilottikohdetta, tehty hyönteishotelleja ja järjestetty talkootapahtumia. Tavoitteena on ollut pölyttäjäystävällinen ympäristönhoito. Hankkeen ohella on perustettu neljä uusniittyä ja oltu mukana vieraslajitalkoissa ja mahdollistettu vieraslajien torjuntaa soolotalkoilla.

Kaupungin omistuksessa on kuitenkin rajoitetusti perinneympäristöjä. Tärkeimpiä perinneympäristöjä ovat Keijärven keto ja Pikku-Ahveniston keto. Keijärven kedolla hoitoa on suorittanut vanhastaan asukasyhdistys ja Pikku-Ahveniston kedolla hoitoa on järjestänyt SLL Ylöjärven jaosto. Kohteilla on tärkeätä pitää perinteisenkaltaista hoitoa yllä, torjua vieraslajeja ja mahdollistaa riittävä valoisuus. Perinteistä hoitorutiinia mukailevilla toimilla edistetään heikommin kilpailevien niittykasvien kasvuolosuhteita ja niityn kehitystä haluttuun suuntaan.

Harjuympäristössä ja sen läheisyydessä hoitotoimilla voidaan hyödyttää niittykasveja, paahdeympäristöä vaativia harjukasveja sekä näihin ympäristöihin sitoutunutta muuta lajistoa kuten perhosia ja muita pölyttäjähyönteisiä.

Harjuympäristössä olevia kaupungin omistuksessa olevia alueita, joiden hoitoon voisi panostaa on Pikku-Ahveniston ympäristössä entinen laidun/niitty ja nykyisen hoidetun Pikku-Ahveniston kedon laajentaminen, Horhan paahderinne ja uuselinympäristönä Soppeenharjun soramontun pohja ja osaltaan sen rinteet. Tulevilla kaava-alueilla voimme ohjata tarkoitukseen soveltuvia avoimia viheralueita uusniityiksi.

Yleisillä alueillamme on joitakin potentiaalisia avoimia viheralueita, joita voitaisiin kehittää niityiksi. Niittyjen hoito voi olla myös edullisempaa kuin perinteisen nurmen hoito, varsinkin mikäli niityn hoidossa voidaan hyödyntää myös koneita.

Toimivalta: Hallintosääntö § 118

Lisätietoja päätöksestä: Työmaapäällikkö Kauri Kallio, kauri.kallio@ylojarvi.fi, p. 0500 719 399,
Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara, ari.jokihaara@ylojarvi.fi,
p. 050 384 8383

Esittelijä: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara

Päätösehdotus:

Tekninen lautakunta päättää antaa selosteosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen.

Päätös: